ECLI:LV:RIRT:2023:1122.13530015123.1.S
Lieta Nr.13530015123

Arhīva Nr.K33-0458-23/28

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Jūrmalā 2023.gada 22.novembrī

Rīgas rajona tiesa, tiesnese B.Jakobsone,

piedaloties

prokurorei A.Valpēterei un aizstāvei I.Megnei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 170.panta.

Aprakstošā daļa

Tiesa konstatēja, ka /pers. A/ izvairījās no kompetentas valsts institūcijas lēmuma, ar kuru uzlikts pienākums apgādāt savus bērnus un dot tiem uzturu, pildīšanas, un tieši, ar Uzturlīdzekļu garantijas fonda administrācijas /datums A/lēmumu Nr./numurs/ no /pers. A/ piedzīti uzturlīdzekļi nepilngadīgu bērnu – /pers. B/, dzimuša /datums B/, uzturam 98,90 *euro* mēnesī, /pers. C/, dzimušas /datums C/, uzturam 118,25 *euro* mēnesī, /pers. D/, dzimuša /datums D/, uzturam 118,25 *euro* mēnesī, no 2018.gada 7.marta līdz brīdim, kamēr bērni sasniedz pilngadību.

Tomēr /pers. A/, zinot, ka ar norādīto /datums A/lēmumu no viņa tika piedzīti uzturlīdzekļi trīs bērnu uzturam, un zinot, ka viņam uzlikts pienākums viņa vietā no Uzturlīdzekļu garantijas fonda izmaksāto uzturlīdzekļu maksājumus veikt fondā, būdams darbspējīgs, izvairījās no Uzturlīdzekļu garantijas fonda administrācijas lēmuma pildīšanas, tas ir, ilgstoši un sistemātiski, laika posmā no 2018.gada jūnija līdz 2022.gada februārim, uzturlīdzekļus nemaksāja, neskatoties uz to, ka norādītajā laika posmā bija darba tiesiskajās attiecībās, kurās guva reģistrētus darba ienākumus.

Tādējādi /pers. A/, neskatoties uz to, ka viņa rīcībā bija naudas līdzekļi un bija iespēja strādāt algotu darbu, izvairījās no kompetentas valsts institūcijas lēmuma, ar kuru viņam bija uzlikts pienākums apgādāt savus bērnus un dot viņiem uzturu, pildīšanas.

Ar savām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 170.pantā.

Motīvu daļa

Tiesas sēdē /pers. A/ (turpmāk arī – apsūdzētais) savu vainu celtajā apsūdzībā atzina pilnībā, izdarīto nožēloja un piekrita pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai tiesas izmeklēšanā.

Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma 19.pants noteic, ka, ja parādnieks nepilda bērna

uzturēšanas pienākumu, kas viņam uzlikts ar tiesas vai Fonda administrācijas lēmumu, atzīstams, ka parādnieks izvairās no bērna uzturēšanas,

Tiesa pēc lietas materiālu pārbaudes secina, ka ar lietā savāktajiem pierādījumiem ir pierādīts, ka /pers. A/ no 2018.gada jūnija ilgstoši izvairījās no Uzturlīdzekļu garantijas fonda administrācijas lēmuma, ar kuru uzlikts pienākums apgādāt savus bērnus un dot tiem uzturu, pildīšanas, tādējādi pilnīgi realizējot Krimināllikuma 170.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvu. Līdz ar to tiesai nav šaubu par apsūdzētajam celtās apsūdzības pamatotību un viņa vainu.

Ņemot vērā apsūdzētā vainas atzīšanu un piekrišanu pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai tiesas izmeklēšanā, kam neiebilda prokurore un aizstāve, krimināllieta tika izskatīta bez pierādījumu pārbaudes tiesas izmeklēšanā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās un otrās daļas

nosacījumiem.

Tiesa atzīst, ka šajā lietā ir pamats atzīt /pers. A/ par vainīgu inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, taisīt notiesājošu spriedumu un piespriest apsūdzētajam sodu.

Kā noteikts Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā, soda mērķis ir aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Nosakot apsūdzētajam soda veidu, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu ņem vērā viņa izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, kā arī viņa personību raksturojošās ziņas.

Tiesa ņem vērā, ka apsūdzētais ir izdarījis tīšu krimināļpārkāpumu, ar kuru apdraudējis savu bērnu labklājības intereses, liedzot viņiem pienācīgā apmērā saņemt līdzekļus, kas nepieciešami veselīgai augšanai un attīstībai. Tiesa uzskata, ka ilgstoša izvairīšanās no bērnu uzturēšanas ir radījusi nozīmīgu kaitējumu bērnu ar likumu aizsargātajām interesēm, un šāda /pers. A/ rīcība liecina ne vien par viņa vienaldzīgo attieksmi pret savu bērnu vajadzībām, bet arī par viņa nihilistisko attieksmi pret likumu ievērošanu un saviem pienākumiem, kas vērtējams negatīvi.

Tomēr pozitīvi tiesa vērtē apsūdzētā nožēlu par izdarīto un to, ka viņš ir izmantojis šajā procesā savas tiesības sadarboties ar tiesu, kas izpaužas kā piekrišana pierādījumu pārbaudes neveikšanai tiesas izmeklēšanā. Tāpat pozitīvi ir vērtējams arī tas, ka 2023.gada 3.novembrī /pers. A/ ir noslēdzis vienošanos ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrāciju par kārtību, kādā veicami uzturlīdzekļu un likumisko procentu maksājumi. Tiesa uzskata, ka šāda rīcībā norāda uz to, ka /pers. A/ ir sācis laboties, beidzot ir apzinājies savas līdzšinējās rīcības nepieļaujamību un vecis pasākumus, lai novērstu tās kaitīgās sekas.

Par apsūdzētā personību noskaidrots, ka /pers. A/ dzīvo deklarētajā dzīvesvietā /adrese/, viņam ir 2 nepilngadīgi bērni, plāno strādāt par autokāra vadītāju, traktoristu. Lietā nav ziņu par apsūdzētā ienākumu apmēru un veselības stāvokli. Tiesas sēdē /pers. A/ norādīja, ka ir darbspējīgs, invaliditāte nav noteikta, ar smagām hroniskām saslimšanām neslimo.

No IeM Informācijas centra Sodu reģistra datiem redzams, ka uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi 2018.gadā /pers. A/ nav bijis sodīts. 2020.gada 20.oktobrī ar Rīgas rajona tiesas spriedumu /pers. A/ sodīts pēc Krimināllikuma 174.panta otrās daļas ar nosacītu brīvības atņemšanu uz 8 mēnešiem, ar probācijas uzraudzību uz 1 gadu, ar pārbaudes laiku uz 1 gadu, sodāmība dzēsta 2022.gada 31.oktobrī.

Izvērtējot iepriekšminētos soda veidu ietekmējošos apstākļus kopsakarā, tiesa, piekrītot prokurorei, nāk pie secinājuma, ka konkrētajā gadījumā Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā noteikto soda mērķu sasniegšanu visefektīvāk veicinās ar brīvības atņemšanu nesaistīta soda veida piemērošana /pers. A/, un tieši, viņa iesaistīšana bezatlīdzības darbā sabiedrības labā.

Nosakot apsūdzētajam soda mēru, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu ņem vērā atbildību mīkstinošos un atbildību pastiprinošos apstākļus, un tieši to, ka Krimināllikuma 47.panta pirmajā daļā minētos atbildību mīkstinošos apstākļus tiesa apsūdzētā darbībās nekonstatē, taču uzskata, ka vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu ir iespējams atzīt par atbildību mīkstinošu apstākli, pamatojoties uz Krimināllikuma 47.panta otro daļu.

Savukārt saskaņā ar Krimināllikuma 48.pantu tiesa, pretēji prokurores viedoklim, atbildību pastiprinošus apstākļus /pers. A/ darbībās nekonstatē un uzskata, ka gan uz noziedzīgā nodarījuma sastāva pabeigšanas brīdi, gan uz šī sprieduma taisīšanas brīdi /pers. A/ sodāmība bija dzēsta, līdz ar to recidīva konstatēšanai viņa darbībās nav pamata.

Ievērojot to, ka apsūdzētā darbībās ir konstatējams viens atbildību mīkstinošs apstāklis un nav konstatējami atbildību pastiprinoši apstākļi, tiesa uzskata, ka /pers. A/ var piespriest sabiedrisko darbu uz 160 stundām, kā to lūdza prokurore, jo arī tiesa uzskata šādu soda mēru par samērīgu ar apsūdzētā izdarīto un pietiekami efektīvu soda represīvo un arī preventīvo mērķu sasniegšanai.

Prokurore tiesas sēdē pauda viedokli, ka pastāv nepieciešamība noteikt /pers. A/ arī galīgo sodu pēc kopības ar Rīgas rajona tiesas 2020.gada 20.oktobra spriedumu, un lūdza to noteikt saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo un otro daļu, pilnīgi saskaitot piespriestos sodus, un sodīt /pers. A/ ar sabiedrisko darbu uz 160 stundām un brīvības atņemšanu uz 8 mēnešiem. Par papildsoda – probācijas uzraudzība uz 1 gadu – pievienošanu nosākamajam galīgajam sodam, prokurore neizteicās.

Tiesa nepiekrīt šādai prokurores nostājai un norāda, ka atbilstoši Krimināllikuma 51.panta pirmajā daļā noteiktajam, tikai tad, ja notiesātais pēc sprieduma spēkā stāšanās, bet pirms pilnīgas soda izciešanas izdarījis jaunu noziedzīgu nodarījumu, tiesa jaunajā spriedumā noteiktajam sodam pilnīgi vai daļēji pievieno sodu, kas nav izciests pēc iepriekšējā sprieduma.

Kā jau iepriekš konstatēts šajā spriedumā, ar Rīgas rajona tiesas 2020.gada 20.oktobra spriedumu /pers. A/ ir sodīts pēc Krimināllikuma 174.panta otrās daļas ar nosacītu brīvības atņemšanu uz 8 mēnešiem, ar probācijas uzraudzību uz 1 gadu, ar pārbaudes laiku uz 1 gadu. Spriedums stājies spēkā 2020.gada 31.oktobrī un tiesas noteiktais pārbaudes laiks beidzies 2021.gada 31.oktobrī. No lietas materiālos esošās Sodu reģistra informācijas ir redzams, ka pēc iepriekšminētā sprieduma spēkā stāšanās un arī tiesas noteiktajā pārbaudes laikā /pers. A/ nav izdarījis nevienu jaunu noziedzīgu nodarījumu.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka galīgā soda noteikšanai /pers. A/ saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo un otro daļu konkrētajā gadījumā nav likumiska pamata, jo lietā nav konstatējami Krimināllikuma 51.pantā noteiktie priekšnoteikumi galīgā soda noteikšanai.

Tāpat tiesa konstatē, ka /pers. A/ iepriekšminētā sodāmība saskaņā ar Krimināllikuma 63.panta trešās daļas 3.punktu ir dzēsta jau 2022.gada 31.oktobrī. Tādējādi /pers. A/ uz šī sprieduma taisīšanas brīdi uzskatams par nesodītu.

Tiesa uzskata, ka nav pamata /pers. A/ no 2018.gada jūnija līdz 2022.gada februārim pieļauto ilgstošo bezdarbību, kas saistīta ar ilgstošu uzliktā pienākuma dot bērniem uzturlīdzekļus nepildīšanu vai neregulāru pildīšanu, vērtēt kā jauna noziedzīga nodarījuma izdarīšanu tiesas noteiktajā pārbaudes laikā, un uzskata, ka pēc sodāmības dzēšanas /pers. A/ nevar iestāties nekādas nelabvēlīgas juridiskas sekas saistībā ar dzēsto sodāmību, t.sk., nav pamata lemt par neizciestā soda pilnīgu vai daļēju pievienošanu šajā spriedumā noteiktajam sodam.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa 368.panta pirmo daļu, no /pers. A/ piedzenami procesuālie izdevumi 72,60 *euro* apmērā, kas saistīti ar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu viņam šajā procesā, ja viņš tos nesamaksātas labprātīgi tiesas noteiktajā termiņā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 520.pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

atzīt /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 170.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar sabiedrisko darbu uz 160 (viens simts sešdesmit) stundām.

/pers. A/ ir pienākums desmit darba dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās labprātīgi pieteikties soda izciešanai Valsts probācijas dienesta Rīgas Austrumu reģiona teritoriālās struktūrvienības Salaspils nodaļā Rīgas ielā 30A, Salaspilī, un ievērot dienesta darbinieku likumīgās prasības un norādījumus.

Piedzīt no /pers. A/ valsts labā procesuālos izdevumus par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu šajā procesā 72,60 *euro* (septiņdesmit divi, komats, 60) un noteikt trīsdesmit dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas procesuālo izdevumu labprātīgai nomaksai kontā Nr.LV68TREL1060001239300 (saņēmējs: Valsts kase, reģ.Nr.90000050138, TRELLV22, iemaksas mērķis: procesuālie izdevumi krimināllietā Nr.13530015123), pēc kā maksājuma veikšanas faktu apliecinošs dokuments nekavējoties iesniedzams Rīgas rajona tiesā.

Ja noteiktajā termiņā procesuālie izdevumi netiks samaksāti labprātīgi, spriedums šajā daļā tiks nodots piespiedu izpildei.

Saīsinātais spriedums nav pārsūdzams.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 530.panta trešo daļu prokurors, apsūdzētais, aizstāvis desmit dienu laikā no saīsinātā sprieduma pasludināšanas dienas var iesniegt tiesai rakstisku lūgumu par pilna sprieduma sagatavošanu.

Pilno spriedumu daļā par tiesas piespriesto sodu vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem desmit dienu laikā no pilnā sprieduma pieejamības dienas var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesai, apelācijas sūdzību vai protestu iesniedzot Rīgas rajona tiesā Jūrmalā.

Saīsinātais spriedums pasludināts 2023.gada 22.novembrī.

Pilnā sprieduma pieejamības datums – 2023.gada 15.decembris.

Tiesnese B.Jakobsone

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU